

TÖRTÉNELEM-FÖLDRAJZ MODUL

Célok és feladatok

A tantárgy feladata, hogy megismertesse a tanulókat a Kárpát-medence és Szolnok város történelmi jellemzőivel. Felismertesse a folyamatok között megfigyelhető alapvető összefüggéseket és kölcsönhatásokat. Bemutassa az adott térség politikai, társadalmi és gazdasági változásait.

A tantárgy fontos feladata, hogy fejlessze a tanulók történelmi/helytörténeti ismereteit. Elősegíti, hogy reális kép alakuljon ki a tanulóknál nemzeti értékeinkről, a magyarság világban és Európában elfoglalt helyéről. Hozzájárul ahhoz, hogy az iskolából kilépő diákok eligazodjanak a globalizálódó világtörténelmi, társadalmi, gazdasági és környezeti folyamataiban.

A tantárgy feladata, hogy megismertesse a tanulókat a Kárpát-medence természeti jellemzőivel. Felismertesse a folyamatok között megfigyelhető alapvető összefüggéseket és kölcsönhatásokat. Bemutassa a természet-, társadalom- valamint a gazdaságföldrajzi környezet változását a Honfoglalást követően.

A tantárgy fontos feladata, hogy fejlessze a tanulók környezeti érzékenységet. Elősegíti, hogy reális kép alakuljon ki a tanulóknál nemzeti értékeinkről, a magyarság világban és Európában elfoglalt helyéről. Hozzájárul ahhoz, hogy az iskolából kilépő diákok eligazodjanak a globalizálódó világ társadalmi-gazdasági és környezeti folyamataiban

Témakörök

9. évfolyam

Történelem

	témakör	óraszám
1.	A Kárpát-medence a Honfoglalás és az Árpád-házi királyok idején	10
2.	Szolnok város történelme a századfordulóig (X-XIX.sz.)	17
3.	Helytörténet gyakorlatban	20

Földrajz

	témakör	óraszám
1.	Kárpát-medence kialakulása, jellemzése	10
2.	Kárpát-medence természet- és gazdaságföldrajzi változása a honfoglalástól a Török-korig	10
3.	Tisza szabályozása és következménye	5
4.	Rendszerező ismétlés	2

Összesen		74
----------	--	----

Tematikai egység/ fejlesztési cél	A Kárpát-medence a Honfoglalás és az Árpád-házi királyok idején	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az alapvető történelmi, társadalmi változások ismerete.	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület, középiskolai történelmi atlasz	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A Kárpát-medence a magyar honfoglalás előtti és az Árpádok alatti történelmének megismerése. Kitekintés kultúrtörténeti szegmensekre. Olyan képesség és szemlélet kialakítása, amely segítségével képes a tanuló a különböző összefüggések és folyamatok felismerésére.	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	A Kárpát-medence népei a Honfoglalás előtt; A honfoglaló magyarok életmódja, hadviselése, öltözködése; Az Árpád-házi királyok, Magyar szentek élete;	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat; Ábrák elemzése; Kiselőadás; DVD film; Térképi feladatok megoldása; Információgyűjtés; Meghívott előadó.	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Szolnok város történelme a századfordulóig	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Alapvető, általános történelmi ismeretek.	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület, középiskolai történelmi atlasz, Szolnok könyve	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Politikai, társadalmi és gazdasági fejlődés megértése. A változások, folyamatok, összefüggések jellemzése.	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Zounok „létrejötté”; Szolnok a feudalizmus korában; Szolnok a török hódoltság korában; A Habsburgok kora; A felvilágosodás kora Szolnokon; Szolnok a XIX. században.	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat; Ábrák, szerkezeti modellek elemzése; Kiselőadás; Térképi feladatok megoldása; Információgyűjtés.	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Kárpát-medence kialakulása, jellemzése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az alapvető domborzati és felszínformák felismerése, jellemzőik ismerete. A leggyakoribb hazai üledékes és vulkáni kőzetek.	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A környezet iránti felelősségérzet növelése. Olyan képesség és szemlélet kialakítása, amely a pozitív hatások, a lehetséges környezeti kockázatok és az egymással ütköző érdekek felismerésére révén hozzájárul, a tanultakat felhasználni képes, megalapozott érvelés iránti igény kialakulásához.	
Ismeretek/ Fejlesztési	Kárpát-medence helyzete, határai, részei Kárpátok kialakulása	

követelmények	Északkeleti-Kárpátok jellemzése, Észnyugati-Kárpátok jellemzése, Keleti-Kárpátok jellemzése, Déli-Kárpátok jellemzése, Erdélyi-szigethegység jellemzése, Kárpát-medence jellemzése
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Kiselőadás DVD film Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Kárpát-medence természet- és gazdaságföldrajzi változása a honfoglalástól a Török-korig	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Kárpát-medence részei, elhelyezkedése, éghajlati elemek ismerete, hazai településtípusok ismerete, hazai ásványkincsek előfordulása, hasznosítása	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természeti, társadalmi és gazdasági fejlődés megértése, természeti környezet és a gazdaság kapcsolatának összefüggése	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Honfoglalás utáni a természeti környezet változása az egyes történelmi korokban. Bányászat, települések kialakulása és jellemzése.	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Kiselőadás DVD film Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Tisza szabályozása és következménye	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A folyók felszínformáló munkájának jellemzői példái, az árvíz. A tavak jellemzői. Hazánk legnagyobb folyói és tavai.	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A Tisza szabályozását követő folyamatok társadalmi-gazdasági következményeinek felismertetése	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Folyószabályozások típusai Magyarországi folyószabályozások Tisza szabályozásának végrehajtása és annak következményei Hazai folyók jellemzése	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Kiselőadás DVD film Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Helytörténet gyakorlatban	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Helytörténeti elméleti ismeretek.	

Tárgyi feltételek	Szolnok, múzeum, térkép, túrafelszerelés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Elmélet és gyakorlat összefüggéseinek felismerése. Korabeli helyszínek összevetése a maival. A természeti és az épített környezet iránti felelősségérzet elmélyítése és növelése.
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	A századfordulós Szolnok társadalmának, életmódjának, mindennapjainak megismerése. A természeti és az épített környezet felfedezése, megtekintése.
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat; Múzeumlátogatás; Kiselőadás; Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés; Túrák megszervezése.

10. évfolyam

Történelem – földrajz - EU modul rész

	témakör	óraszám
1.	Magyarország a hosszú 19. században	6
2.	Szolnok a 20. században	6
3.	Az EU kialakulása és intézményrendszere	6
4.	Az EU és a globális gazdaság	14
5.	Az EU szakpolitikái	16

	témakör	óraszám
1.	Magyar gazdaság fejlődése a 18. századtól napjainkig	12
2.	Globalizáció és Magyarország	4
3.	Magyarország természeti és környezeti állapota	4
4.	Magyarország demográfiai viszonyai a 20.-21. században	4

Összesen	74
----------	----

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Magyarország a hosszú 19. században	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Magyarország része a Habsburg Birodalomnak A felvilágosult abszolutizmus	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korszak kiemelkedő személyiségein keresztül az egyéni helytállás szerepének és felelősségének megismertetése. Helytörténeti és az országos események szoros kapcsolatának felismerése és megértése	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	A reformkor Nemzetiségi kérdés a reformkorban és a dualizmus idején. A szabadságharc szolnoki vonatkozásai	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése DVD film Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés. Múzeumi óra	

A továbbhaladás feltételei	A történelmi Magyarország nemzetiségi összetételének ismerete Alapfogalmak: reformkor, dualizmus
-----------------------------------	---

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Szolnok a 20. században	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A korszak gazdaságtörténeti fordulópontjainak ismerete	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vitakészség, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. A rész-egész kapcsolatában Szolnok fejlődésének vizsgálata a magyarországi folyamatok tükrében.	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Hírelemzéseken keresztül a jelenkor politikai eseményeinek, híreinek értelmezése Trianon politikai és kulturális hátása Szolnok a II. világháborúban Kommunista diktatúra és a rendszerváltás Szolnokon	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Térképi feladatok megoldása. Múzeumi óra	
A továbbhaladás feltételei	Diktatúra és demokrácia (jellemzők, különbségek) Holocaust	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Az EU kialakulása és intézményrendszere	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A korszak gazdaságtörténeti folyamatainak ismerete	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vitakészség fejlesztése Az analitikus és szintetizáló gondolkodás fejlesztése	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Hírelemzések Történelmi összefüggések a kialakulásban Az EU pillérei, intézményeinek jellemzői A konvergencia kritériumok Az eurozóna és annak ellentmondásai Magyarország és az EU	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, folyamatábrák, szerkezeti modellek elemzése DVD film	
A továbbhaladás feltételei	Konvergencia kritériumok Fogalmak: hidegháború, jóléti társadalmak, demokratikus deficit, szubszidiaritás elve	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Az EU és a globális gazdaság	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A korszak gazdaságtörténeti folyamatainak ismerete A globalizáció	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vitakészség fejlesztése Az analitikus és szintetizáló gondolkodás fejlesztése Kiselőadás
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Hírelemzések Projectmunka ”Az első millió”- játék
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Önálló ismeretszerzés Powerpoint
A továbbhaladás feltételei	A kereslet – kínálat gazdasági összefüggései

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Az EU szakpolitikai (oktatáspolitikai, környezetvédelem)	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az EU intézményrendszerének a működése Az EU és Magyarország kapcsolata	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vitakészség fejlesztése Az analitikus és szintetizáló gondolkodás fejlesztése Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Hírelemzések Az EU és a magyar továbbtanulási lehetőségek Továbbtanulási terv készítése A környezetszennyezés veszélyei (Szolnok és térsége)	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Önálló ismeretszerzés Terv elkészítése DVD Szolnok és környéke (környezetvédelmi helyszínek látogatása)	
A továbbhaladás feltételei	Ökológiai lábnyom fogalmának ismerete, és gyakorlati „alkalmazása”. A bolognai rendszer	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Magyar gazdaság fejlődése a 18. századtól napjainkig	Órakeret 12
Előzetes tudás	Kárpát-medence részei, elhelyezkedése, éghajlati elemek ismerete, hazai településtípusok ismerete, hazai ásványkincsek előfordulása, hasznosítása	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Gazdaság fejlődésének megértése, történelmi események hatása a társadalomra és gazdaságra	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Gazdaság fejlődés a reformkorban, a Kiegyezés után Trianoni békeszerződés hatása Magyarországra és a környező országokra. A szocialista rendszer hatása a magyar gazdaságra. Gazdasági rendszerváltás.	
Pedagógiai eljárások,	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése	

módszerek, szervezési és munkaformák	Kiselőadás Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.
---	--

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Globalizáció és Magyarország	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Alapvető gazdasági fogalmak: gazdaság, ipar, mezőgazdaság, szolgáltatás, bevétel, kiadás, adósság. A világ meghatározó jelentőségű országainak alapvető gazdasági jellemzői. Magyarország gazdaságának fő vonásai.	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A globalizáció fogalmának megértetése, a jellemzők, a mozgatórugók, a folyamat ellentmondásainak felismertetése Globalizáció hatása Magyarországra	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	A globalizáció értelmezése, feltételei, jellemzése A globalizáció következményeinek, mindennapi életünkre gyakorolt hatásának bemutatása	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Kiselőadás Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Magyarország természeti és környezeti állapota	Órakeret 4
Előzetes tudás	Magyarország és a Kárpát-medence természetföldrajzi jellemzői. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A természetet és a környezetet károsító folyamatok következményeinek beláttatása. Az érdeklődés felkeltése a szűkebb és tágabb környezetüket érintő folyamatok megismerése iránt.	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények	Magyarország természeti állapota a 20.-21. században. Nagy környezetszennyezések, környezeti állapot várható változása a következő évtizedekben	
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Kiselőadás Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.	

Tematikai egység/ fejlesztési cél	Magyarország demográfiai viszonyai a 20.-21. században	Órakeret 4
Előzetes tudás	Magyarország és a Kárpát-medence természetföldrajzi jellemzői. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői	
Tárgyi feltételek	számítógép internetes hozzáféréssel, projektor, vetítőfelület	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kedvezőtlen népesedési folyamatok társadalmi, gazdasági következményeinek beláttatása. Az érdeklődés felkeltése a szűkebb és tágabb környezetüket érintő társadalmi folyamatok megismerése iránt.	
Ismeretek/	A természeti és társadalmi erőforrások jellemzése	

Fejlesztési követelmények	Napjaink jellemző társadalmi folyamatok megismerése, a társadalmi fejlődésre gyakorolt hatásuk bemutatása példák alapján
Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Tanári magyarázat. ábrák, szerkezeti modellek elemzése Kiselőadás Térképi feladatok megoldása. Információgyűjtés.

Tanulók értékelése

A tanulói teljesítmény értékelése szempontjából az alapvető ismeretek elsajátítása mellett döntő fontosságú, hogy a tanulók milyen mértékben sajátították el a legfontosabb földrajzi kompetenciákat, kiemelten a földrajzi térben való tájékozódás képességét, a földrajzi tartalmú információszerzés és az információk feldolgozásának, értelmezésének képességét.

A tanulói teljesítmény értékelésére sokféle lehetőség és mód kínálkozik:

- Az alapfogalmak és összefüggések megértésének ellenőrzése rövid írásos, illetve szóbeli felelet, frontális foglalkozás formájában.
- topográfiai ismeretek ellenőrzése rövid írásos, illetve szóbeli felelet, frontális foglalkozás formájában.
- A nagyobb témaegységek feldolgozását követően az elsajátított ismeretek és képességek szintjének ellenőrzése írásbeli feladatlap segítségével.
- Egyéb tanulói tevékenységek értékelése: tanórai tevékenység; szerepvállalás a csoportmunka során; terepi munka, megfigyelések elvégzése és a tapasztalatok értelmezése, illetve jegyzőkönyv készítése; gyűjtőmunka és az összegyűjtött információk különböző formában történő feldolgozása (írásbeli vagy szóbeli beszámoló, tabló, rajz stb.).
- Egy-egy kiválasztott témához kapcsolódó rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló, leírás, rajz készítése.
- Tanári irányítással, csoportmunkában vagy egyénileg végzett egyszerű projektmunka.

A tanulók értékelése a tanév során folyamatosan történik.

Továbbhaladás feltételei

Földrajz

Képes a térképen közölt információk leolvasására és értelmezésére. Képes különböző nyomtatott és elektronikus információhordozókból a témához kapcsolódó információk gyűjtésére és feldolgozására, az információk összegzésére, a lényeges elemek kiemelésére. Képes véleményét a földrajzi gondolkodásnak megfelelően megfogalmazni. Tudja alkalmazni ismereteit földrajzi tartalmú problémák megoldása során. Alkalmazza a kommunikációs, a kooperatív, a matematikai és a logikai-gondolkodási képességeit, pl. az adatok értelmezése, a problémák felismerése és megoldása, az általános törvényszerűségek felismerése és az ítéletalkotás során. Képes társakkal való együttműködésre a földrajzi-környezeti tartalmú feladatok megoldásakor. Képes információszerezésre a speciális információhordozókból (szak- és ismeretterjesztő irodalom, folyóiratok, statisztikai kiadványok, lexikonok, kiállítások, filmek). Alkalmazza a digitális kompetenciákat a földrajzi tartalmú információk megszerzésében és feldolgozásában.

El tudja helyezni a témakörhöz kapcsolódó topográfiai fogalmakat különböző méretarányú és tartalmú térképeken. Tudja megfogalmazni tényleges és viszonylagos földrajzi fekvésüket. Felismeri az egyes topográfiai fogalmakat a különböző térképvázlatokon, ismeri a tananyagban meghatározott hozzájuk kapcsolódó tartalmakat.

Történelem

A magyar kultúrkincs rendszerező megismerésével a lakóhelyhez, nemzethez való tartozás fontosságának felismerése, elfogadása.

A múltat és a történelmet formáló, összetett folyamatok, látható és háttérben meghúzódó összefüggések felismerése, és ezek erkölcsi-etikai aspektusainak azonosítása.

A korábbi korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása.

Ismerje és alkalmazza a történelem értelmezését segítő kulcsfogalmakat és egyedi fogalmakat, az árnyalt történelmi tájékozódás és gondolkodás érdekében.

Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági, szellemi tényezők együttesen befolyásolják.

Ismerje Szolnok létrejöttének, fejlődésének állomásait, kulturális és építészeti értékeit, meghatározó kulcsszereplőit.

Legyen képes a tanuló ismereteket meríteni, beszámolót, kiselőadást készíteni és tartani különböző forrásokból.

Legyen képes a szerzett információk rendezésére/értelmezésére, és tudja a rendelkezésre álló információforrásokat áttekinteni/értékelni is. Tudjon kérdéseket megfogalmazni a forrás megbízhatóságára és a szerző esetleges elfogultságára vonatkozóan.

Legyen képes feltevéseket megfogalmazni történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.

Legyen képes saját véleményét megfogalmazni, vitában a tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetésére.

Legyen képes időmeghatározásra, tudjon kronológiai adatokat rendszerezni.

A tankönyvek kiválasztásának szempontjai

1. Tantervi megfelelés
2. Tanulhatóság (önálló ismeretszerzés lehetősége)
3. Szakmai-tudományos hitelesség
4. Segédanyagok (tanári kézikönyv, feladatlapok, munkafüzet, stb.) megléte

5. Megelőző és a következő fokozat megléte (tankönyvcsalád)
6. Előzetes kipróbálás pozitív tapasztalatai
7. Gyermeklélektani szempontok
8. Didaktikai kimunkáltság
9. Nevelési értékek
10. Újszerűség, korszerűség
11. Esztétikum
12. A szállítás megbízhatósága
13. A kiadó által nyújtott kedvezmények (pl. tanári továbbképzés, jutalomkönyvek)
14. Ár